

Undersökning bland bostadsägare om erfarenhet, kunskap och attityd till obehörigt elarbete

Ipsos 2021-12-21
Fredrik Borg

Innehåll

3

Om projektet

7

Erfarenhet

13

Kunskap

23

Attityd och påverkan

31

Appendix

BOSTADSÄGARE OM ELARBETEN I HEMMET

OM PROJEKTET

Key insights

ERFARENHET

Det är vanligt att göra eget elarbete i hemmet, framförallt bland män i övre medelåldern som bor i hus. Elarbeten som inte kräver behörighet är klart vanligast men många gör också elarbeten som kräver behörighet. En lika stor andel har erfarenhet av elarbete i hemmet nu som 2017 men det har blivit mindre vanligt att ha genomfört de mer speciella elarbetena.

KUNSKAP

De flesta vet vilka elarbeten som kräver behörighet men okunskapen är större kring de elarbeten som inte kräver behörighet. En majoritet behövde inte söka information för att genomföra det senaste elarbetet, när information väl söks gällande elarbetet är det främst via internet eller genom att fråga elinstallatör/elektriker

ATTITYD

Det finns en viss okunskap bland de som utför obehörigt elarbete men vissa elarbeten görs trots kännedom om behörighetskrav. Av de som saknar erfarenhet av elarbeten är det få som kan tänka sig att låta någon i hushållet göra det då de känner att de saknar kompetens och att det är för farligt.

FÖRÄNDRINGAR

Jämfört med 2017 är det en större andel som känner till Elsäkerhetsverket nu, det är också större andel som kontrollerar om företaget de anlitar är registrerat som elföretag hos Elsäkerhetsverket.

Internet har blivit en viktigare informationskälla inför köp av elmaterial än det var 2017

Om projektet

Projektets målsättning

Elsäkerhetsverket genomförde 2017 en undersökning med syfte att kartlägga bostadsägares **kunskap, erfarenhet** och **attityder** till elarbeten i det hemmet. I slutet av 2021 har det genomförts en uppföljning av denna undersökning för att utröna om det skett några förändringar i hur bostadsägarna ser på elarbetet i hemmet.

Följande frågeställningar besvarades via undersökningen:

- *Hur vanligt är det att konsumenter själva gör elarbeten i hemmet?*
- *Vilken typ av elarbeten görs?*
- *Känner konsumenter till vilka behörighetskrav som finns gällande elarbeten?*
- *Görs obehöriga elarbeten på grund av okunskap eller finns det andra bakomliggande orsaker?*
- *Finns det något som skulle kunna få konsumenten att avstå från att själv utföra obehöriga elarbeten?*

Metod och målgrupp

Undersökningen genomfördes online via en slumpmässigt rekryterad panel. Målgruppen var personer över 25 år eller äldre som äger sitt eget boende. Totalt deltog 1 030 personer i undersökningen.

Datamaterialet har viktats efter kön, ålder och geografi samt bostadstyp (bostadsrätt eller hus/villa).

Fältperiod

Fältarbetet pågick under perioden 24–28 november 2021.

Sammanfattning

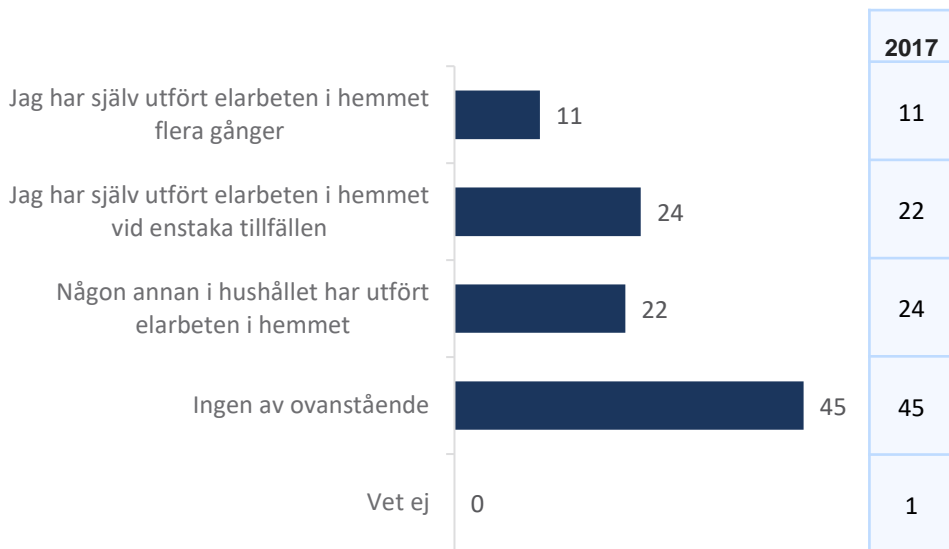
Elarbeten i hemmet	<ul style="list-style-type: none"> Drygt en av tre (35 procent) uppger att de gjort elarbeten i hemmet. De som gör elarbeten i hemmet är nästan uteslutande män (87 procent), de bor i hus/villor snarare än lägenheter och har bott i bostaden längre än 10 år.
Vilka elarbeten görs i hemmet?	<ul style="list-style-type: none"> Det vanligaste elarbetet som görs i hemmet är att sätta stickpropp på sladd till på lampa (77 procent). Det vanligaste arbete som görs i hemmet som kräver behörighet är att byta lampputtag till en fast ansluten lampa (34 procent) samt dra kabel i elrör och dosor (18 procent).
Elmateriel	<ul style="list-style-type: none"> Drygt en av tre (35 procent) har handlat elmateriel under det senaste året. Det är vanligast att handla sitt elmateriel på byggmarknad (70 procent) eller i fackhandel (46 procent).
Information	<ul style="list-style-type: none"> Av de som köpte elmateriel är den vanligaste källan till information inför köp av elmateriel att fråga i butiken (40 procent) och att söka information på internet (40 procent), därefter kommer att fråga en elinstallatör eller elektriker (30 procent)
Behörighet	<ul style="list-style-type: none"> Överlag är de arbeten som kräver behörighet de arbeten som respondenterna i störst utsträckning också tror kräver behörighet. Det elarbete som flest tror att det krävs behörighet för, är att fast ansluta elektrisk golvvärme till elanläggningen (88 procent). Det elarbete som flest tror att det inte krävs behörighet för, är att sätta stickpropp på sladd till en lampa (80 procent). Hos de som har gjort elarbeten som kräver behörighet är kännedomen generellt hög om vilka behörighetskrav som finns. Minst kunskap finns gällande att byta lampputtag till en fast ansluten lampa, endast 22 procent av de som gjort det trodde att det krävdes behörighet.
Attityder till obehörigt elarbete	<ul style="list-style-type: none"> Enbart 22 procent som gjort obehörigt elarbete uppger att de gör egna elarbeten i hemmet för att det är svårt att hitta duktiga elektriker eller elinstallatörer. Dubbelt så många (44 procent) gör egna elarbeten i hemmet för att det är för dyrt att anlita en elektriker/elinstallatör.

BOSTADSÄGARE OM ELARBETEN I HEMMET

ERFARENHET

En av tre har själv utfört elarbeten i hemmet och en av fem uppger att någon annan i hushållet utfört elarbete

Erfarenhet av elarbete i hemmet

PROFIL

De som uppger att de själva har utfört elarbeten i hemmet

87% män

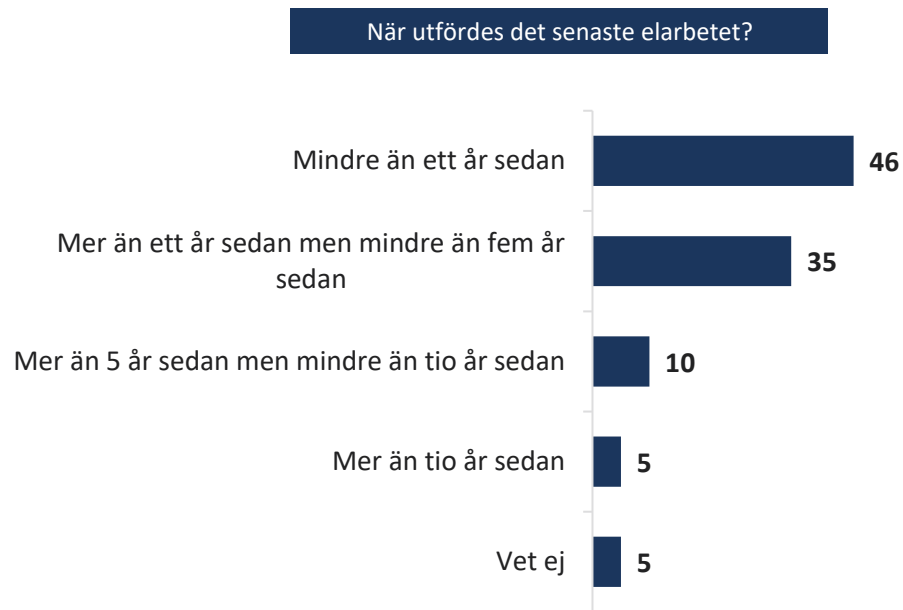
- 27 procent bor i en bostadsrätt och 68 procent i hus eller villa.
- 29 procent bor i storstäderna, 38 procent i större städer och 33 procent i övriga kommuntyper.
- Den vanligaste hemmfixaren är lite äldre (61% är över 50 år), mindre vanligt är att man är under 40 år (17%).
- 55 % har bott i sin nuvarande bostad i över 10 år. 19 % har bott i bostaden 6-10 år och 25 procent har bott i bostaden fem år eller kortare.

F2: Vad stämmer bäst in på din erfarenhet av elarbete i hemmet?

Bas: Samtliga n=1030

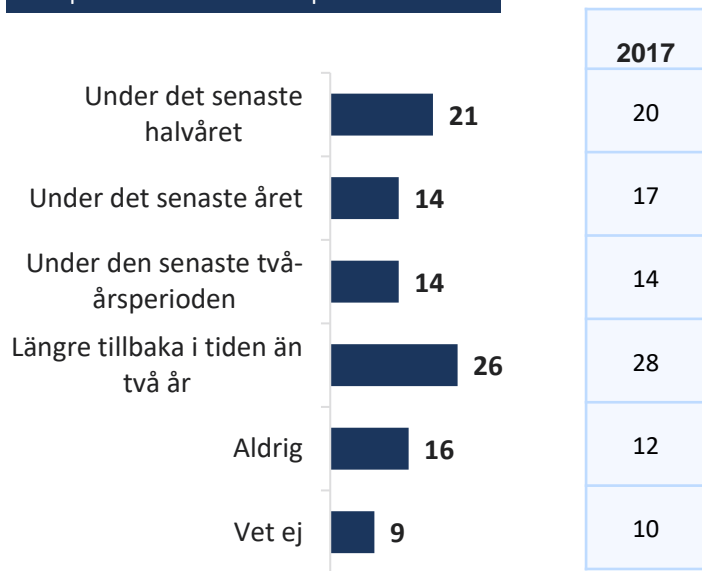
Det elarbete som utförts har i nästan hälften av fallen utförts under det senaste året

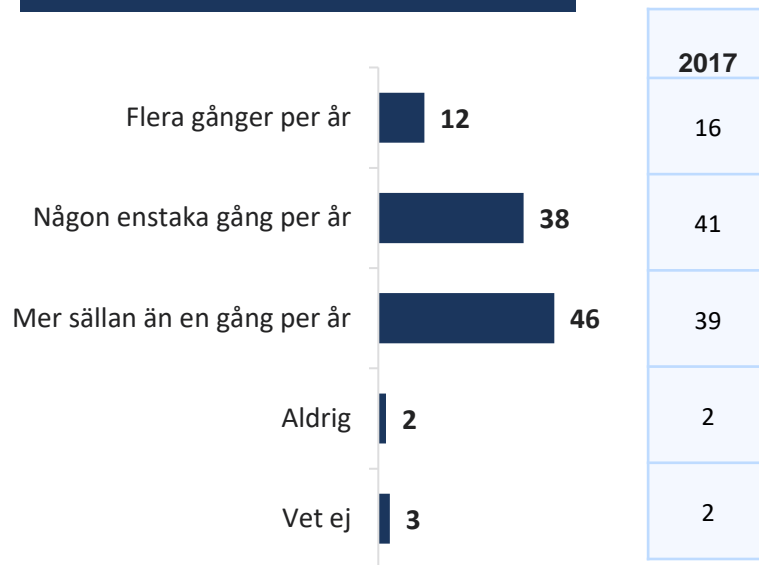
F2.B: När utfördes det senaste elarbetet i ditt hem av dig eller någon i hushållet. Bas: Elarbete har utförts i hemmet n=547

Drygt en av tre har handlat elmaterial under det senaste året. Hälften handlar elmaterial minst en gång per år, vilket är något mer sällan än 2017

Tidpunkt för senaste inköp av elmateriel

Hur ofta hushållet handlar elmateriel

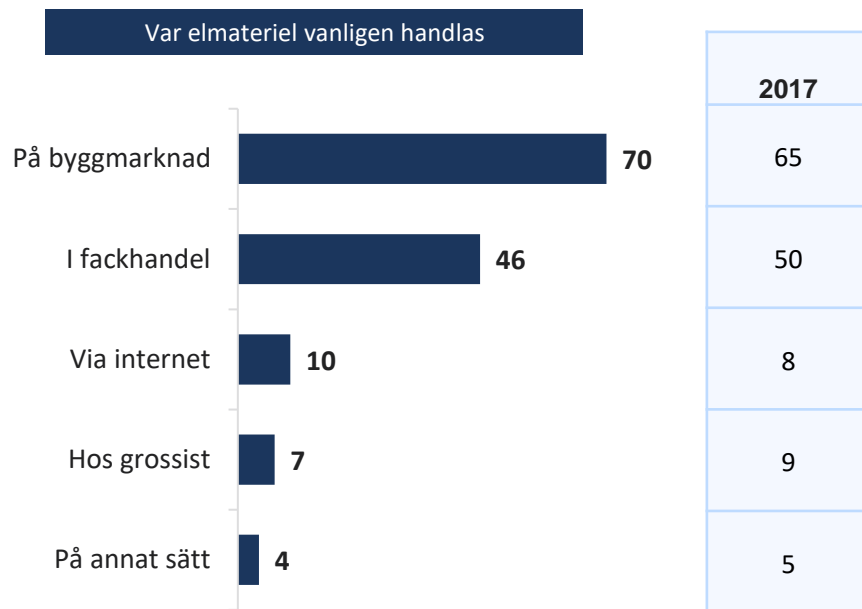

F6: När köpte du eller någon i hushållet senast elmateriel? Med elmateriel menar vi till exempel utelampa, anslutningsdosa, kopplingsdosa, kabelskyddsror, elkabel etc.

Bas: Samtliga n=1030

F7: Hur ofta köper du eller någon i hushållet elmateriel? Bas: Har köpt elmateriel n=768

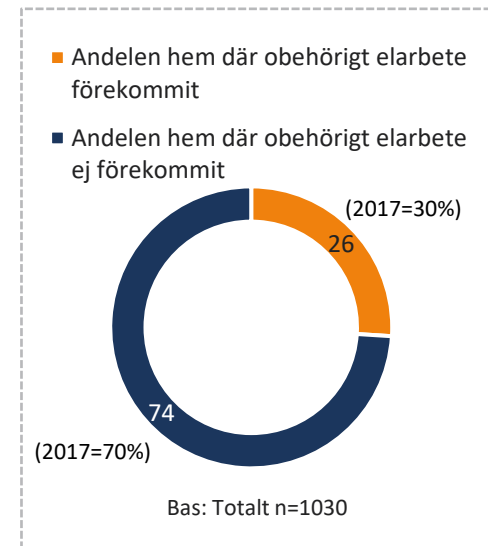
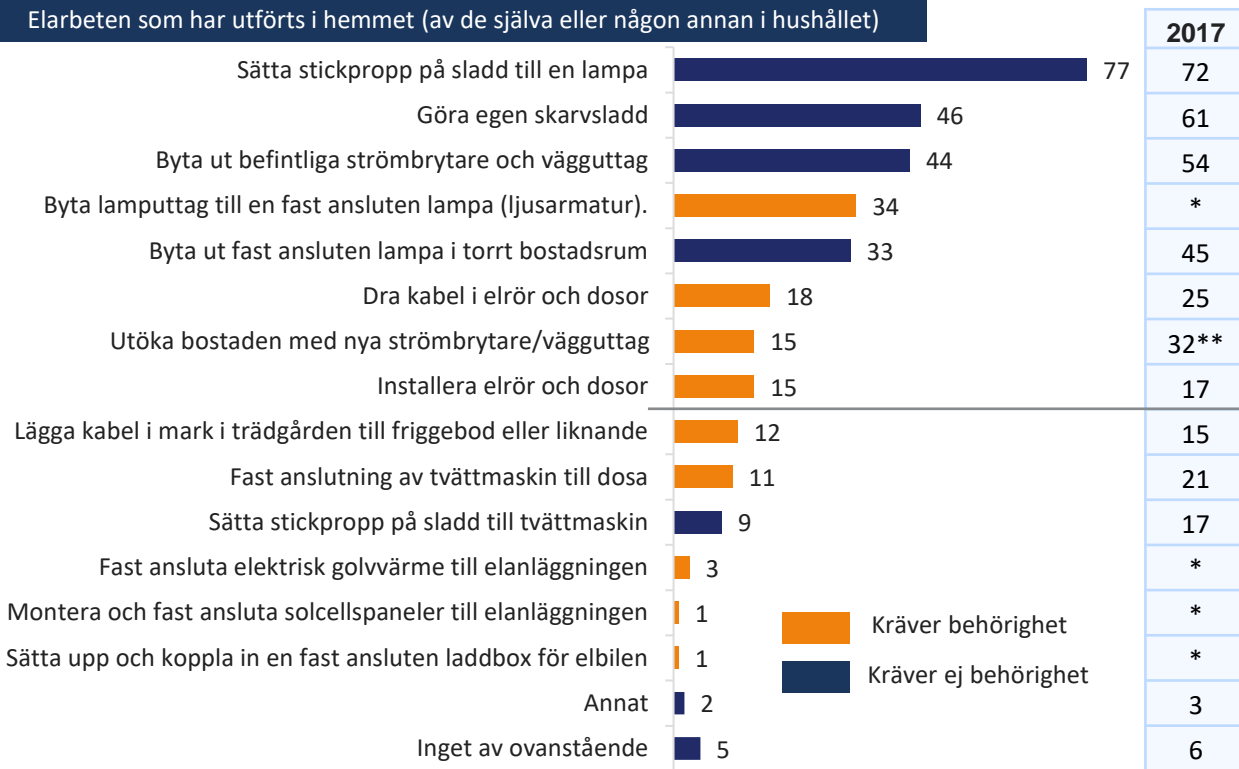
Bygghandeln är den klart vanligaste platsen att handla elmaterial på, följt av fackhandeln

F8: Var handlar du eller någon annan i hushållet vanligtvis elmateriel? Bas: Har köpt elmateriel n=768

För de elarbeten som mest frekvent utförs krävs ingen behörighet – men många har också gjort/låtit utföra obehörigt elarbete. Flera typer av elarbete är mindre vanliga jämfört med 2017

Elarbeten som har utförts i hemmet (av de själva eller någon annan i hushållet)

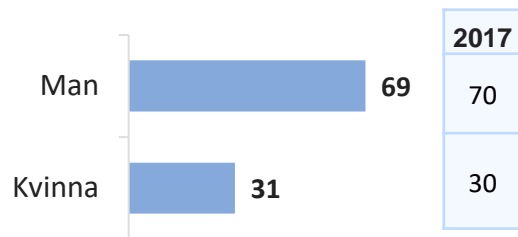
F3: Vilken typ av elarbeten har utförts i hemmet av dig eller någon i hushållet? Observera att vi inte avser elarbeten som har gjorts av elektriker eller elinstallatör.

12 Bas: Elarbeten har gjorts i hemmet n=547

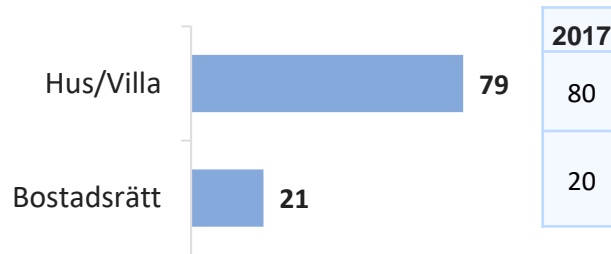
*Ny fråga 2021, ** 2017 var frågan "Installera nya strömbrytare eller vägguttag"

Män, boende i villa och åldersgruppen 40-59 år har oftare gjort (eller låtit göra) elarbete som kräver behörighet i hemmet

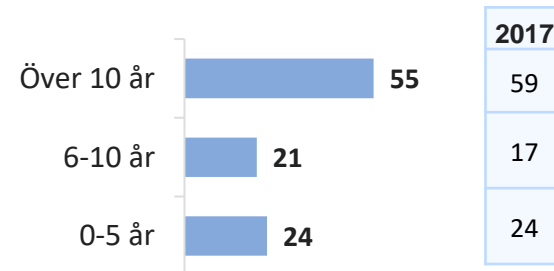
Kön

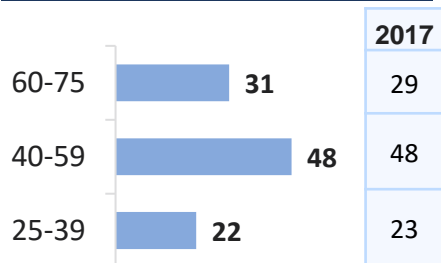
Boende

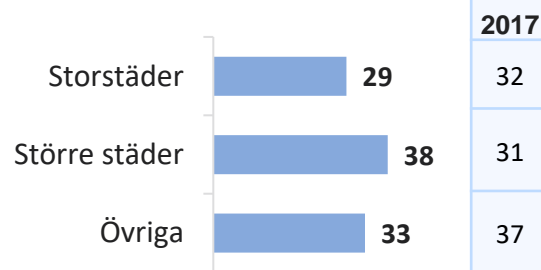
Hur länge man bott i bostaden

Ålder

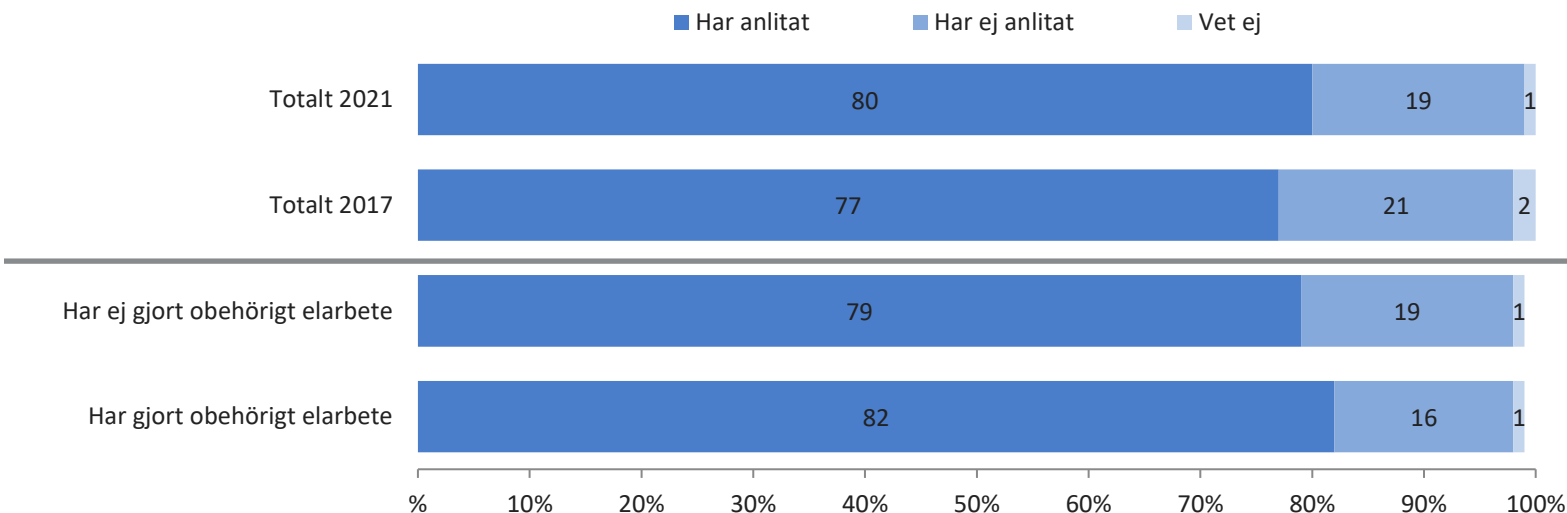

Kommuntyp

Andelen som har anlitat elektriker/elinstallatör har inte förändrats nämnvärt jämfört med 2017. Det är lika vanligt att anlita elektriker/elinstallatör bland de som har gjort obehörigt elarbete som bland övriga.

Andel som har anlitat elektriker/elinstallatör för att göra elarbete i hemmet

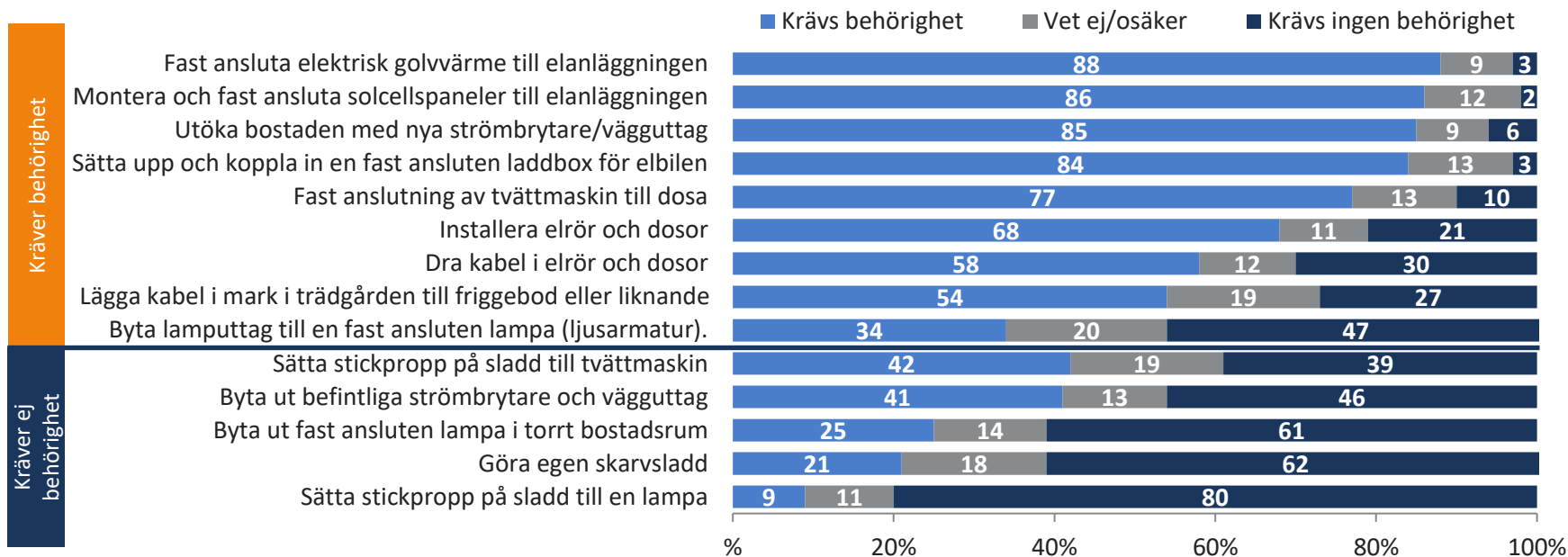
F13: Har du anlitat en elektriker/elinstallatör för att göra elarbete i hemmet?

Bas: Totalt n=1030, Har ej gjort obehörigt elarbete n=775, Har gjort obehöriga elarbeten (exklusive elektriker/elinstallatörer) n=255

BOSTADSÄGARE OM ELARBETEN I HEMMET

KUNSKAP

Kunskapen är relativt god om vilka elarbeten som kräver behörighet, dock är det många som svarar fel gällande byte av lampputtag till en fast ansluten lampa

F16: För vilka typer av elarbeten tror du att det krävs behörighet, dvs att du som lekman inte själv får göra elarbetet?

Bas: Samtliga n=1030

De flesta tror att elarbete i hemmet utan behörighet kan leda till nedsatt ersättning från försäkringsbolaget vid olycka eller brand, hälften tror att det kan leda till svårighet vid eller efter försäljning av bostaden.

Konsekvenser om man gör elarbete i hemmet som man saknar behörighet för

Respondenternas kunde välja flera svar. Därför summerar inte procentsatserna till 100 procent i diagrammet

F17: Vilka konsekvenser tror du att det kan leda till om man gör elarbeten i hemmet som man saknar behörighet för?

Bas: Samtliga n=1030

De två största riskerna man ser med att göra elarbeten i hemmet utan behörigt är brand och personskada

Två största riskerna med att göra elarbeten i hemmet som man inte har behörighet för

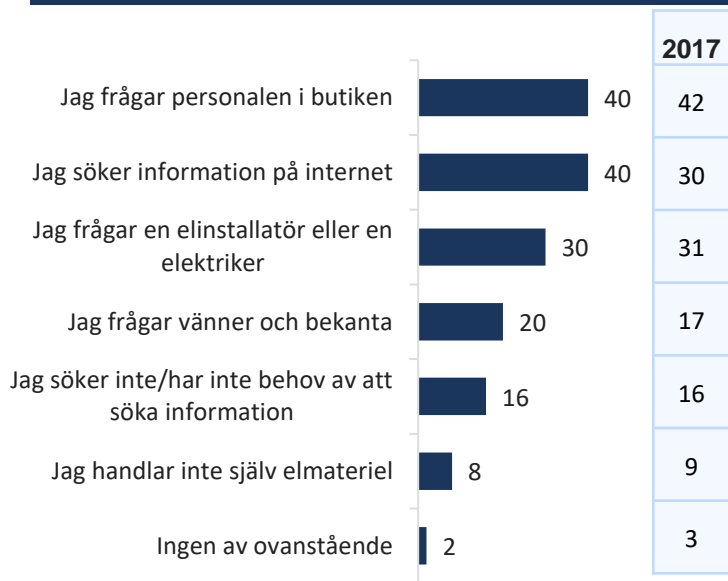

F17.B Vilka tror du är de två största riskerna med att göra elarbeten i hemmet som man inte har behörighet för?

Bas: Samtliga n=1030

Butikspersonal och internet är de viktigaste informationskällorna inför köp av elmateriel, internet har blivit viktigare sedan förra mätningen 2017. Information om krav på behörighet ses som mindre viktig än produkt/funktionalitetsinformation.

Informationskanaler inför köp av elmateriel

Information som anses vara speciellt viktig inför köp av elmateriel

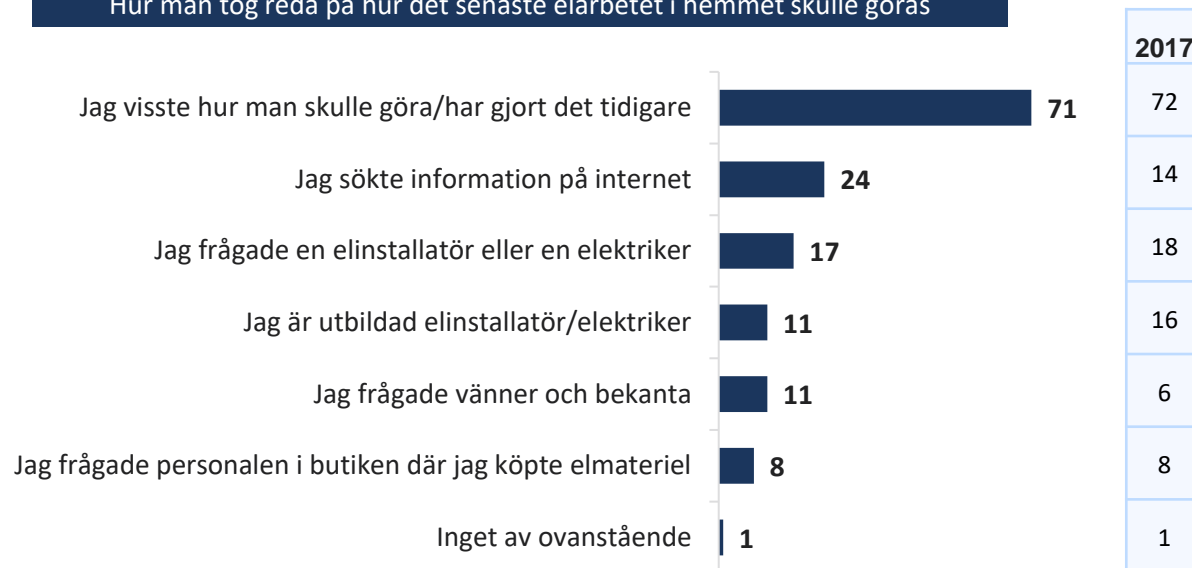

F9: Hur söker du information inför köp av elmateriel? Bas: Har köpt elmateriel n=768

F10: Vilken typ av information är speciellt viktig inför köp av elmateriel? Bas: Har sökt information om elmateriel n=591

De flesta visste hur de skulle utföra det senaste elarbetet i hemmet. En fjärdedel sökte information på internet, vilket är en uppgång jämfört med 2017. Det är få som frågade personalen i butiken trots att det ses som en viktig informationskanal.

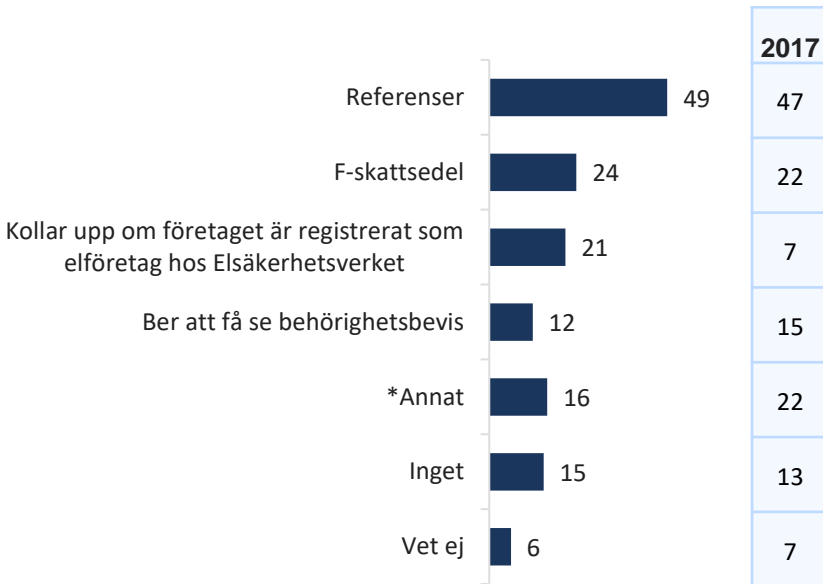
Hur man tog reda på hur det senaste elarbetet i hemmet skulle göras

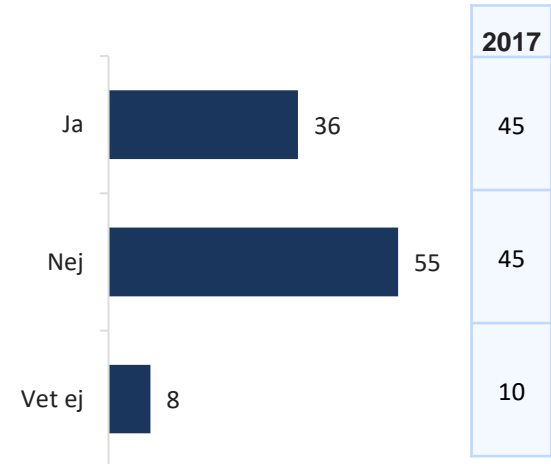
F12: Hur tog du reda på hur det senaste elarbetet i hemmet skulle göras?
 Bas: Köpte själv elmateriel till det senaste elarbete i hemmet n=330

Hälften kontrollerar referenser vid valet av elektriker/elinstallatör, andelen som kollar upp registrering hos Elsäkerhetsverket har ökat jämfört med 2017

Vad man tar reda på innan man anlitar en elektriker/elinstallatör för elarbete

Andel som genomfört övergripande besiktning av bostadens elinstallationer (frågan var 2017 "besiktigat elanläggningens skick")

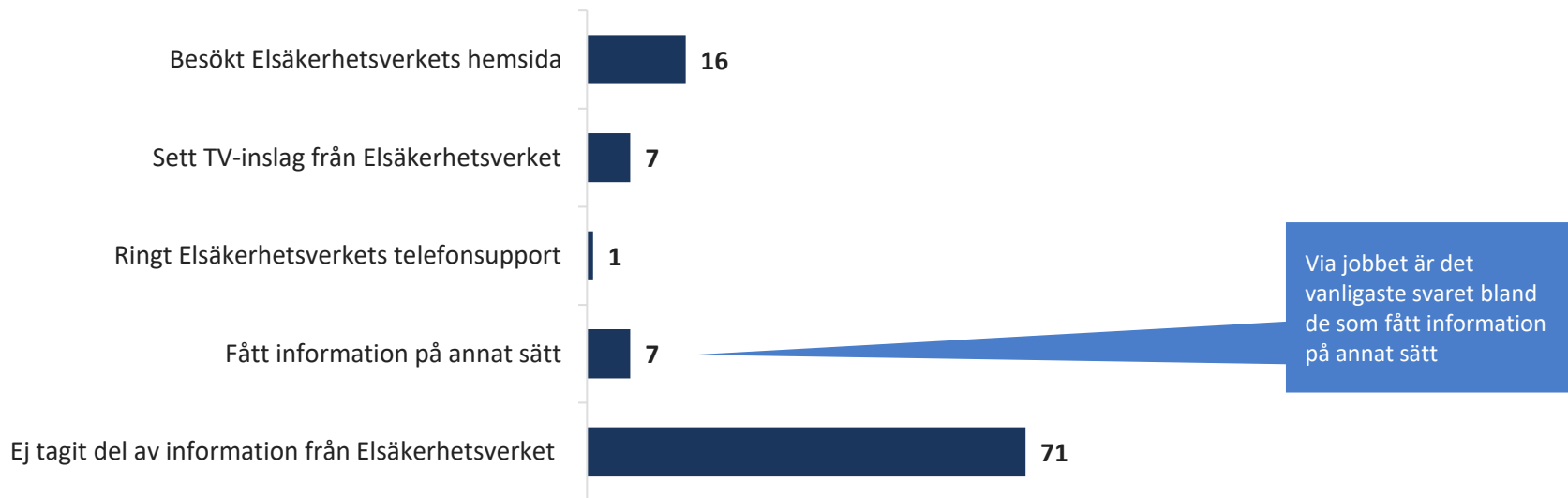
F14: Vad av följande tar du reda på innan du anlitar en elektriker/elinstallatör för elarbete? Bas: Har anlitat elektriker/elinstallatör n=824

F20: Har du genomfört någon övergripande besiktning av bostadens elinstallationer? Bas: Samtliga n=1030

*I kategorin annat är ett vanligt svar att man använder den firma/elektriker man alltid använt. Ett annat är att man utgår från rekommendationer från vänner och bekanta eller en firma man tidigare har en relation till. Ytterligare svar är att man väljer en välkänd firma.

16 procent har besökt Elsäkerhetsverkets hemsida under det senaste året, vilket är den vanligaste informationskanalen

Informationskanaler Elsäkerhetsverket

F22B: På vilka sätt har du, under det senaste året, tagit del av information från Elsäkerhetsverket?

Bas: Hört talas om/känner till Elsäkerhetsverket n=697

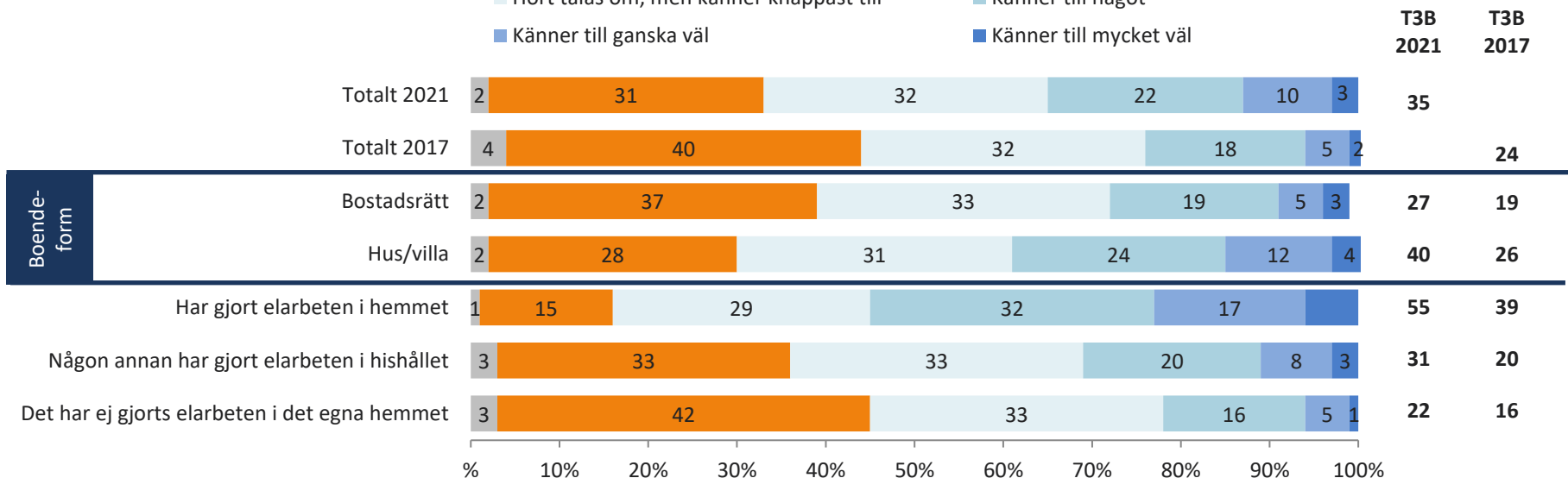
BOSTADSÄGARE OM ELARBETEN I HEMMET

ATTITYD OCH PÅVERKAN

Drygt en av tre känner till Elsäkerhetsverket, vilket är en högre andel än 2017

Hur väl känner du till Elsäkerhetsverket?

- Vet ej
- Har inte hört talas om
- Hört talas om, men känner knappast till
- Känner till något
- Känner till ganska väl
- Känner till mycket väl

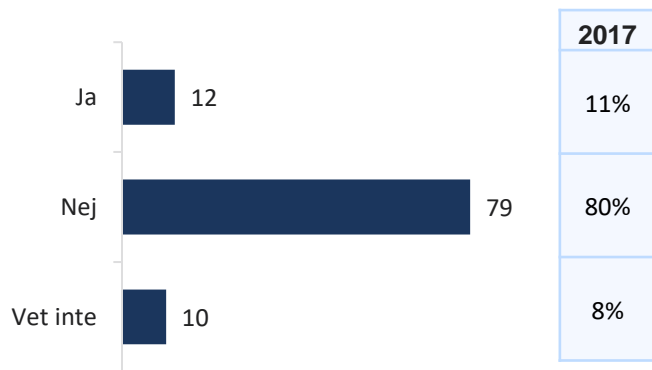
F22: Hur väl känner du till Elsäkerhetsverket?

Bas: Samtliga n=1030

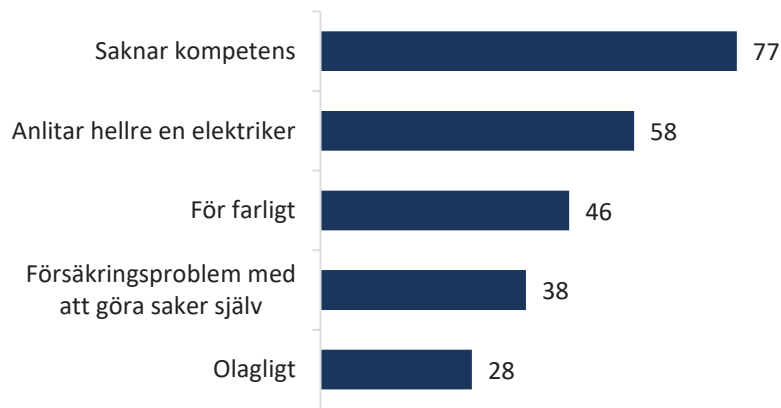

Av de som saknar erfarenhet av elarbeten är det få som kan tänka sig att utföra/låta någon i hushållet utföra elarbeten. De känner att de saknar den kompetens som behövs och anlitar hellre en elektriker

Andelen som själv kan tänka sig att utföra elarbeten i hemmet eller låta någon i hushållet göra det

Anledningar till varför man inte kan tänka sig att själv utföra elarbeten i hemmet eller låta någon i hushållet göra det

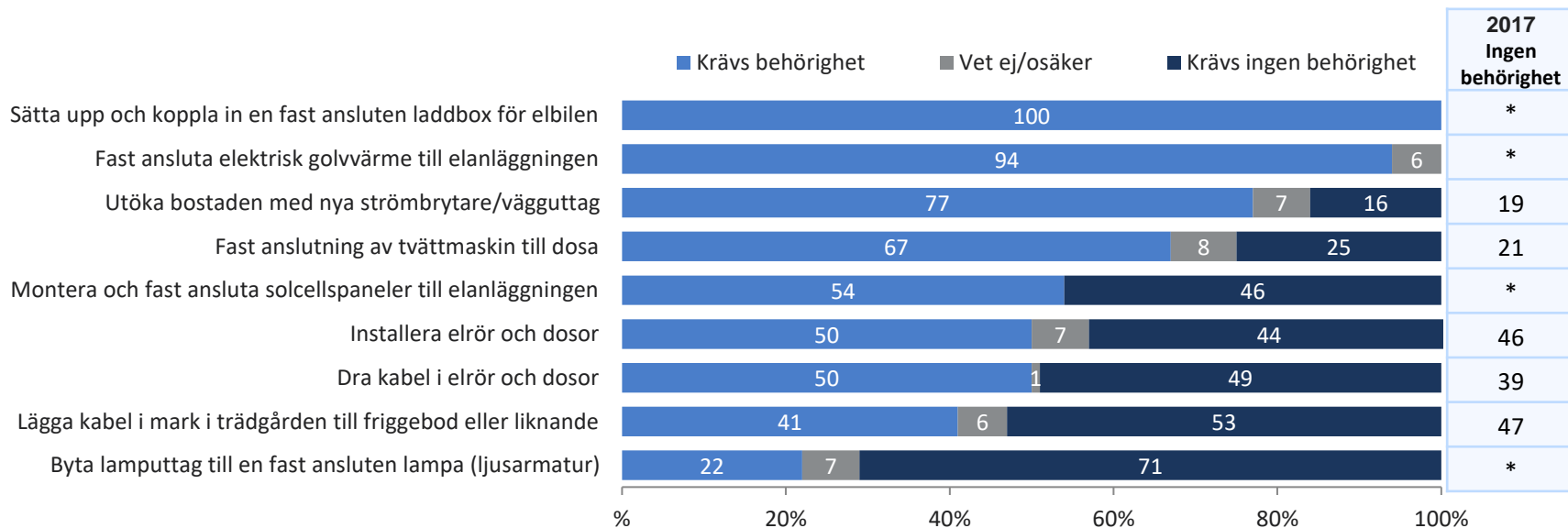

F4: Kan du tänka dig att själv utföra elarbeten i hemmet eller låta någon i hushållet göra det? Bas: Elarbeten har ej gjorts i hemmet n=483

F5: Varför kan du inte tänka dig att själv utföra elarbeten i hemmet eller låta någon i hushållet göra det? Bas: n=386

Hos de som genomfört elarbeten är kunskapen huruvida behörighet krävs i många fall bristfällig

Grafen visar om de som gjort ett specifikt elarbete som det krävs behörighet för kände till detta eller ej. Ex. så kände 67 procent av de som gjort en fast anslutning av tvättmaskin till dosa att det krävs behörighet för att göra detta. Obs baserna är små för flera av alternativen.

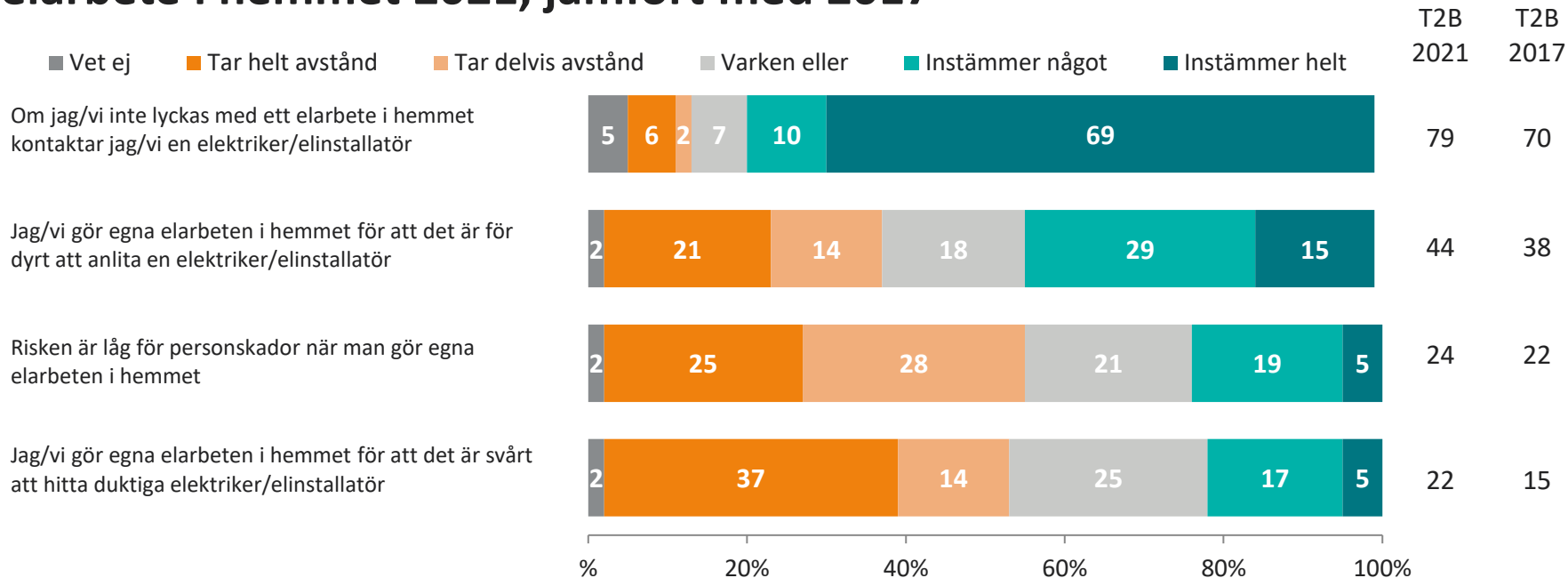

F16: För vilka typer av elarbeten tror du att det krävs behörighet, dvs att du som lekman inte själv får göra elarbetet?

Bas Har gjort elarbeten hemma: Fast ansluta elektrisk golvvärme till elanläggningen n= 13, Montera och fast ansluta solcellspaneler till elanläggningen n=4, Utöka bostaden med nya strömbrytare/vägguttag n=84, Sätta upp och koppla in en fast ansluten laddbox för elbilen n=3, Fast anslutning av tvättmaskin till dosa n=56, Installera elrör och dosor n=77, Dra kabel i elrör och dosor n= 89, Lägga kabel i mark i trädgården till friggebod eller liknande n=60, Byta lamputtag till en fast ansluten lampa (ljusarmatur) n=180

*=ny fråga 2021

En större andel kontaktar elektriker om de inte lyckas med ett elarbete i hemmet 2021, jämfört med 2017

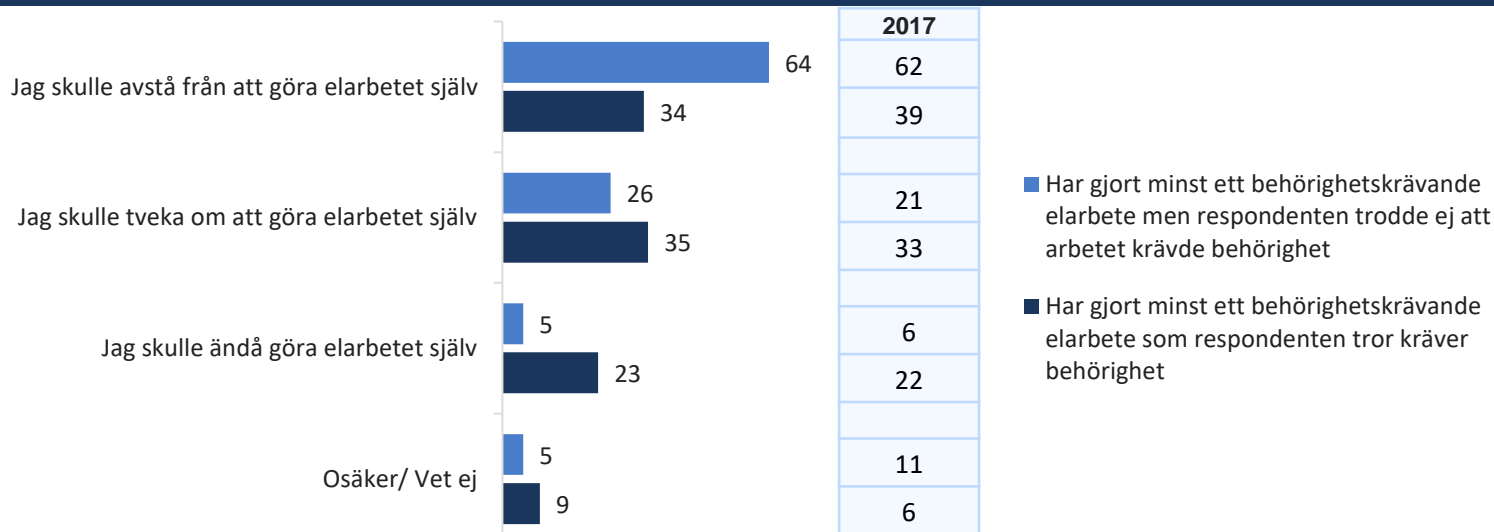

F18: Du uppgav tidigare att egna elarbeten har utförts i hemmet. Nedan följer ett antal påståenden. Markera i vilken grad du instämmer i respektive påstående.

Bas: Har gjort elarbeten i hemmet som kräver behörighet, men är ej utbildad elinstallatör/elektriker n=255

De som gjort obehörigt elarbete utan att känna till behörighetskraven uppger i större utsträckning att information i samband med köpet skulle få dem att tänka om, resultaten är mycket lika dem från 2017

Om du i samband med köp av elmateriel får information om att det krävs behörighet för att installera - skulle det påverka ditt beslut att göra arbetet själv?

F19: Om du i samband med köp av elmateriel får information om att det krävs behörighet för att installera - skulle det påverka ditt beslut att göra arbetet själv?

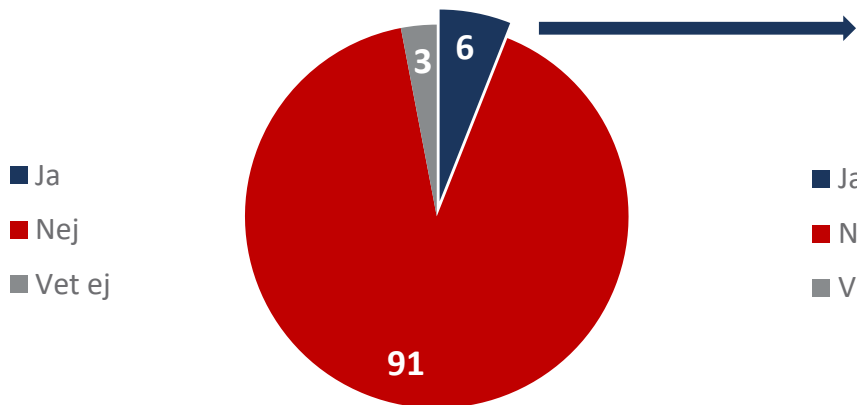
Bas: Har gjort minst ett behörighetskrävande elarbete som respondenten tror kräver behörighet n=142. Har gjort minst ett behörighetskrävande elarbete men respondenten trodde ej att arbetet krävde behörighet n=113

Av de 6 procent som känner till Kopplasäkert.se har två femtedelar också använt tjänsten

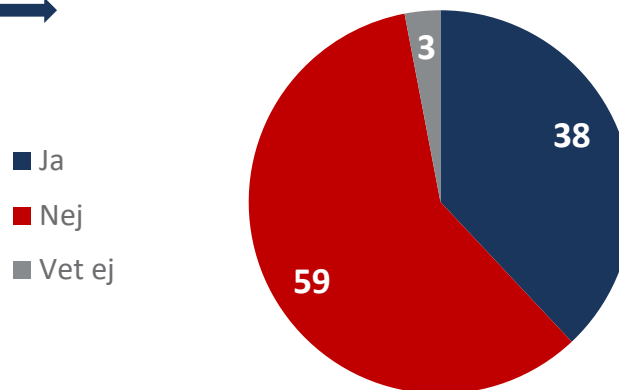

Koppla säkert

Känner till Kopplasäkert.se

Har använt Kopplasäkert.se

F23: Känner du till webbtjänsten Kopplasäkert.se n=1030

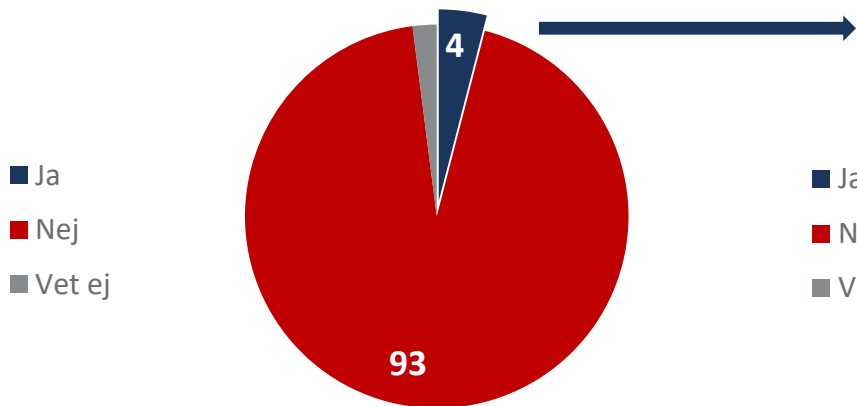
F24: Har du använt tjänsten Kopplasäkert.se n=58

Endast 4 procent känner till Kolla elföretaget och av dem har två femtedelar använt tjänsten

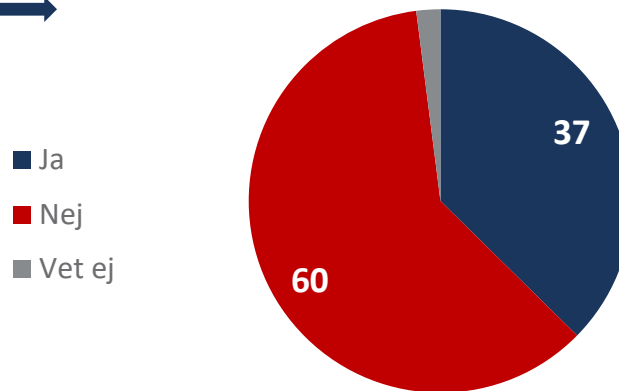

Kolla elföretaget

Känner till Kolla elföretaget

Använt Kolla elföretaget

F23: Känner du till webbtjänsten Kolla elföretaget n=1030

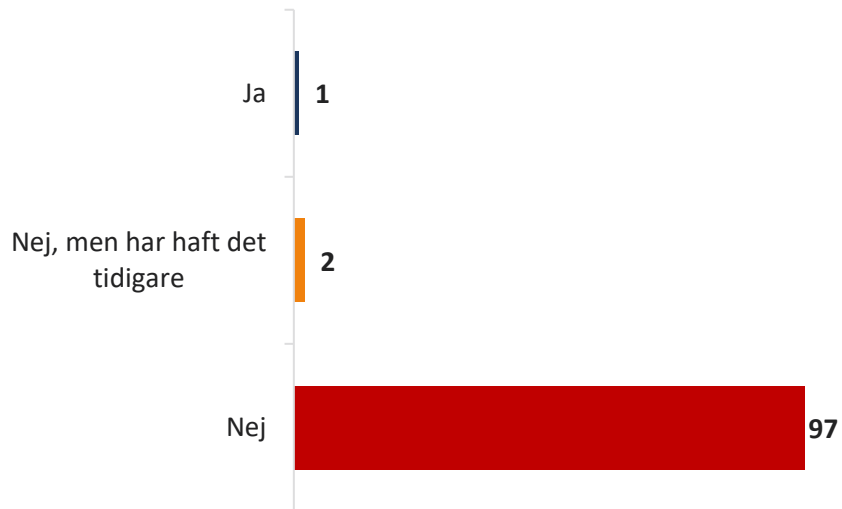
F7: Har du använt tjänsten Kolla elföretaget n=43

BOSTADSÄGARE OM ELARBETEN I HEMMET

APPENDIX

1% av respondenterna arbetar med elinstallationer

Har som yrke att arbeta med elinstallationer

F1.B: Har du som yrke att arbeta med elinstallationer? Bas n=1030

Uppskattning av antal bostadsbränder och antalet som söker akut sjukvård pga. elolycka i bostäder varje år

Uppskattning - Antal bostadsbränder

Genomsnittligt svar: 3797 st
(69% har dock svarat vet ej)

Uppskattning - Söker akut sjukvård pga. elolycka

Genomsnittligt svar: 2798 st
(70% har svarat vet ej)

F17.C Hur många bostadsbränder tror du orsakas av fasta elinstallationer varje år i Sverige?

33 F17.D Hur många tror du söker akut sjukvård på grund av elolycka i bostäder varje år i Sverige?

Bas: Samtliga n=1030

Geografi-nedbrytningar för elarbeten i hemmet

	Har utfört elarbete själv	Någon annan i hushållet har utfört elarbete	Inget /Vet ej
SKL Kommungrupper 2011			
Storstäder (n=389)	31%	23%	48%
Större städer (n=336)	37%	21%	44%
Övriga kommuntyper (n=305)	40%	20%	43%
Antal invånare i kommunen			
<14 9999 (n=82)	50%	25%	31%
15 000-29 999 (n=119)	34%	21%	47%
30 000-49 999 (n=138)	37%	15%	48%
50 000-99 999 (n=246)	36%	26%	40%
100 000-299 999 (n=137)	30%	20%	51%
>300 000 (n=177)	30%	20%	51%
Befolkningstäthet i kommun			
1/5 - mest glesbefolkade kommunerna (0,2-10 inv/km ²) (n=35)	55%	13%	34%
1/5 - näst mest glesbefolkade kommunerna (10-20 inv/km ²) (n=69)	35%	26%	43%
1/5 - i mitten (20-37 inv/km ²) (n=106)	40%	25%	40%
1/5 - näst mest tätbefolkade kommunerna (38-94 inv/km ²) (n=197)	36%	22%	43%
1/5 - mest tätbefolkade kommunerna (94-5496 inv/km ²) (n=496)	32%	21%	49%

F2 Vad stämmer bäst in på din erfarenhet av elarbete i hemmet?

34 Bas: Samtliga n=1030